

Rapport

Datum: 27 december 2010
Rapportnummer: 2010/371

Klacht

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Beoordeling

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Conclusie

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Onderzoek

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Bevindingen

Klacht

De Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland heeft begin 2010 een klacht van verzoeker behandeld en daarover advies uitgebracht.

Verzoeker klaagt erover dat in die commissie een voormalig medewerker van de politie zitting had.

Bevindingen

1. Verzoeker heeft in november 2009 bij de regiopolitie Amsterdam-Amstelland een klacht ingediend over politieambtenaren van dat korps. Nadat een gesprek over de klacht niet tot een oplossing had geleid, is de klacht doorgezonden aan de commissie voor de politiekklachten Amsterdam-Amstelland. De commissie heeft informatie en standpunten ingewonnen en verzoeker in persoon gehoord. De commissie adviseerde de korpsbeheerder om de klacht op alle drie onderdelen ongegrond te verklaren. De korpsbeheerder besliste op 11 mei 2010 overeenkomstig het advies.

2. Verzoeker was het niet eens met deze beslissing en het voorafgaande advies en legde de zaak op 13 mei 2010 voor aan de Nationale ombudsman. In zijn brief aan de Nationale ombudsman klaagde hij ook dat één van de leden van de commissie een voormalig medewerker van politie is. Verzoeker vindt dat een ongewenste combinatie van functies.

De Nationale ombudsman kwam tot de conclusie dat geen van de reeds door de korpsbeheerder beoordeelde klachten meer voor onderzoek in aanmerking kwam. Hij stelde alleen een onderzoek in naar de klacht over de samenstelling van de commissie en legde deze klacht voor aan de korpsbeheerder.

3. *De korpsbeheerder* achtte de klacht niet gegrond, lichtte zijn standpunt schriftelijk toe en zond een brief mee waarin de commissie eveneens op de klacht ingaat.

De korpsbeheerder informeerde de Nationale ombudsman dat het commissielid dat een politieachtergrond heeft, werkzaam is geweest bij de toenmalige Rijkspolitie. Zij is nooit verbonden geweest aan regiokorps Amsterdam-Amstelland of aan de voorganger daarvan, de gemeentepolitie Amsterdam. In de zaak van verzoeker was zij niet betrokken geweest bij de hoorzitting, wel bij het vaststellen van het advies. In antwoord op een vraag van de Nationale ombudsman deelde de korpsbeheerder mee dat in de commissie geen andere leden met een politieachtergrond zitten hebben.

4. Commissie en korpsbeheerder hebben in hun reactie de relevante regelgeving beschreven en inzicht gegeven in de wijze waarop een en ander in de praktijk is ingevuld. De commissie heeft daarbij benadrukt dat zij zeer hecht aan haar onafhankelijkheid tegenover de politie. Zowel de korpsbeheerder als de korpsleiding gaven in het verleden blijk deze onafhankelijke positie te respecteren en te waarderen. Om ook naar de buitenwereld de onafhankelijke positie te beklemtonen, is haar secretariaat in de organisatie van de gemeente Amsterdam ingebed en verricht de commissie haar werkzaamheden (inclusief de hoorzittingen) op het stadhuis, aldus de brief van de commissie.

Voor alle leden en voor het secretariaat van de commissie geldt dat zij zich terugtrekken in geval van enige relatie met de klager, de beklaagde of de klacht.

De commissie bestaat uit zeven personen (inclusief voorzitter en plaatsvervangend voorzitter). Ontstaat er een vacature in de Commissie, dan is de selectie van een nieuw lid in handen van de commissie en is het de commissie die een kandidaat voordraagt. In de praktijk volgt de korpsbeheerder die voordracht steeds.

5. Korpsbeheerder en commissie hebben benadrukt dat ervaring in het politievak bij een van de leden het werk van de commissie ten goede komt en dat V., het commissielid in kwestie, een waardevolle bijdrage levert.

6. *Verzoeker* kreeg de gelegenheid om te reageren op de brieven van korpsbeheerder en commissie. Vanwege privé-omstandigheden volstond hij met een telefonische reactie.

Hij had de indruk dat de commissie niet een doorsnee van de Nederlandse bevolking liet zien, maar meer een vertegenwoordiging uit de bevoorrechte maatschappelijke klasse. Hij mist bijvoorbeeld een vakbondsman of advocaat, mensen die vanuit hun professie anders

en niet "van binnen uit" tegen de politieorganisatie aankijken. Van de klachten die hij in de lopende tijd heeft ingediend, is slechts eenmaal een klacht gegrond geacht door de commissie. Naderhand heeft verzoeker er per brief nog op gewezen dat het de autonomie van de commissie niet ten goede komt wanneer leden een arbeidsverhouding met of binnen de overheid hebben en contractueel zijn gebonden.

Regels over (samenstelling) klachtcommissie

7. Artikel 61 Politiewet 1993 schrijft voor dat bij elk korps een commissie wordt ingesteld die bestaat uit onafhankelijke leden en die is belast met de behandeling van en advisering over bepaalde categorieën klachten. Achtergrond van deze bepaling is de ervaring dat een van de korpsleiding onafhankelijke commissie vertrouwen kan inboezemen bij de klagers en een extra waarborg is voor een zorgvuldige behandeling van de klacht (zie Achtergrond, punt 1.).

8. De Klachtenregeling politie Amsterdam-Amstelland bepaalt over de commissie dat deze bestaat uit minimaal zes onafhankelijke en onpartijdige leden (onder wie de voorzitter).

De toelichting bij de bepaling vermeldt:

"Onafhankelijk betekent dat zij in ieder geval niet in dienst van het korps mogen zijn, onpartijdig dat er geen feiten of omstandigheden mogen bestaan waardoor de onpartijdigheid van de Commissie schade zou kunnen lijden. Dit laatste houdt in dat leden van de commissie niet direct of indirect bij de klager of de gedraging waarop de klacht betrekking heeft, betrokken mogen zijn."

De Klachtenregeling bepaalt voorts dat de Commissie bij voorkeur zodanig is vastgesteld dat de navolgende kwaliteiten daarin vertegenwoordigd zijn: kennis van de politieorganisatie, (recente) kennis van het politiewerk, alsmede (bestuursrechtelijke en strafrechtelijke) juridische kennis.

Beoordeling door de Nationale ombudsman

9. De Politiewet heeft de politieorganisatie veel speelruimte gegeven voor het samenstellen van commissies voor de behandeling van klachten over de korpsen. Dat de leden onafhankelijk moeten zijn betekent in ieder geval dat zij niet hiërarchisch ondergeschikt zijn aan de korpsleiding. Alle leden van de commissie voor de politiekklachten Amsterdam-Amstelland voldoen aan dit vereiste. Een aanstelling bij een andere overheidsinstantie of benoeming in de rechterlijke macht doet niet af aan deze onafhankelijkheid.

De Nationale ombudsman meent dat aan vertrouwen bij de burger kan bijdragen dat zichtbaar is dat de commissie niet aan de leiband loopt van het korps, maar ook dat zij (merkbaar) verstand van zaken heeft. Het is dan ook niet verrassend dat in de meeste

commissies een (voormalig) burgemeester, officier van justitie, advocaat of rechter zitting heeft. Daarnaast komt regelmatig voor dat een voormalig politiechef lid is van de commissie (zie Achtergrond, nr. 3). Iemand met een politieachtergrond kan immers relevante kennis en ervaring meebrengen. Dat laatste roept echter ook vragen op, omdat daarmee een *schijn* van partijdigheid of vooringenomenheid zou kunnen ontstaan die afbreuk doet aan vertrouwen in de commissie. In dit licht bespreekt de Nationale ombudsman hieronder de deelname van een voormalig politiecommissaris (V.) aan de werkzaamheden van de klachtcommissie van Amsterdam-Amstelland. De Nationale ombudsman beoordeelt of de korpsbeheerder behoorlijk heeft gehandeld door V. te benoemen in de commissie. Hij toetst aan het verbod van vooringenomenheid; dit houdt in dat overheidsinstanties zich actief opstellen om iedere vorm van een vooropgezette mening of de schijn van partijdigheid te vermijden.

10. Allereerst kijkt de Nationale ombudsman naar de commissie waarin V. is benoemd.

Deze benadrukt zelf haar onafhankelijke positie ten opzichte van het korps en straalt dat ook uit door te vergaderen op het stadhuis, door gebruik van eigen briefpapier (zonder politielogo), door het uitbrengen van een eigen jaarverslag (idem). En niet alleen de commissie, maar ook het secretariaat staat buiten de politieorganisatie. De commissie heeft daarmee het nodige gerealiseerd om actief te voorkomen dat zij als verlengstuk van de politie wordt gezien en dat een schijn van partijdigheid wordt gewekt. Doordat zij bij vacatures een zware stem heeft in de selectieprocedure, kan zij bewaken dat deze opstelling los van het korps wordt voortgezet.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat het feit dat één lid van de zeven leden van de commissie bij de politie heeft gewerkt niet afdoet aan deze onafhankelijke opstelling en uitstraling. Daarbij weegt voor de Nationale ombudsman mee dat V. nooit verbonden is geweest aan het korps waarop de klachten die de commissie behandelt betrekking hebben.

Al met al vindt de Nationale ombudsman de onderzochte gedraging van de korpsbeheerder behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de korpsbeheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland is niet gegrond.

Achtergrond

1. Bron:

Memorie van Toelichting bij wijziging Politiewet 1993, TK 2000-2001, 27731, nr 3,

blz 2.

2. Klachtenregeling Amsterdam -Amstelland 2004, paragraaf 4

"1. De commissie is belast met de behandeling van schriftelijke klachten over gedragingen jegens de klager die niet door overleg met de klager of door bemiddeling worden afgehandeld.

2. De commissie heeft tot taak

te beoordelen of de gedraging waarop de klacht betrekking heeft, behoorlijk is,

de korpsbeheerder over de afdoening van een klacht te adviseren,

de deugdelijkheid en uniformiteit van de klachtbehandeling binnen de regio te

bewaken, en

indien zij daartoe aanleiding ziet, aanbevelingen ter verbetering van de

organisatie en haar werkwijze te doen.

3. De commissie kan de korpsbeheerder gevraagd of ongevraagd advies geven over de behandeling van andere klachten dan in het eerste lid bedoeld.

4. De commissie bestaat uit minimaal zes onafhankelijke en onpartijdige leden, onder wie de voorzitter. Daarnaast kunnen plaatsvervangende leden worden benoemd.

5. Bij voorkeur is de commissie zodanig vastgesteld dat de navolgende kwaliteiten daarin vertegenwoordigd zijn: kennis van de politieorganisatie, (recente) kennis van het politiewerk alsmede (bestuursrechtelijke en strafrechtelijke) juridische kennis en ervaring.

6. De voorzitter, de plaatsvervangend voorzitter, de overige commissieleden en de plaatsvervangende leden worden benoemd door de korpsbeheerder, het regionale college gehoord. Zij worden benoemd voor een periode van ten hoogste vier jaar en kunnen eenmaal voor eenzelfde termijn worden herbenoemd.

7. De secretaris wordt door of namens de korpsbeheerder aangewezen. De secretaris is geen lid van de commissie. ..."

3. Rapport "Klagen staat vrij", een onderzoek naar de klachtbehandeling bij de politie

uitgebracht door de Inspectie Openbare orde en veiligheid, januari 2007

par. 5.1 (blz 40):

"De klachtencommissies zijn divers samengesteld, maar zeer vaak maken (voormalig) burgemeesters, (voormalig) rechters of advocaten daarvan deel uit. Ook maken voormalig (hoofd)officieren van Justitie regelmatig deel uit van de klachtencommissie. In dertien korpsen is een voormalig leidinggevende van politie (korpschef of districtchef) lid van de commissie. De korpsen Zaanstreek-Waterland en Gooi en vechtstreek hebben klachtencommissies waarin geen enkele van deze genoemde functionarissen in de commissie zitting heeft. In die regio's maken mensen uit het bedrijfsleven, de dienstverlenende sector, een arts en hoogleraren deel uit van de commissie."

par. 5.6, (blz.47):

"Alle korpsen hebben een klachtencommissie. Het aantal leden van de commissies verschilt per korps, maar volgens de klachtenregelingen ligt dit gemiddeld op vijf.

Volgens de wet moet een klachtencommissie bestaan uit onafhankelijke leden. Het blijkt dat in dertien korpsen een voormalig leidinggevende van politie (korpschef of districtchef) lid is van de commissie. Het is uiteraard wenselijk dat de leden van de commissie behoorlijke kennis hebben van de gang van zaken in een korps en oog hebben voor de specifieke aspecten in de taakuitvoering van de politie. Maar om niet de schijn van partijdigheid te wekken heeft het de voorkeur van de inspectie om maximaal één voormalig leidinggevende van politie in de commissie op te nemen. In vrijwel alle korpsen is dat overigens nu al het geval. ..."

Achtergrond

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.